

Tervishoiulised olud jätavad kihelkonnas veel paljugi soovida. Iseäranis maksab see koduse puhtuse kohta; ainult suuremais, jõukamais taludes on asi enam-vähem rahuloldav. Saun on igal talul ja seal käiakse 1—2 nädala takka, peldikuid on vähem ja need on väga primitiivsed ning ebahügieenilised. Taludes tarvitatakse enamasti ühiseid sööginõusid; erandeid tehakse ainult pidulikel juhuseil ning külaliste vastuvõtmisel. Kuid ka selles asjas võib juba muutust märgata.

Koduste rohtude ja abinõude tarvitamine haiguste puhul on veel kaunis laialdane, eriti seepärast, et arstid kaugel. Tõsisemal juhuseil tarvitatakse aga juba arstiabi. — Iseäralisist haigusist olgu nimetatud süüfilise rohke esinemine Välgis külas.

Ajalugu. Vanemal ajal kuulus Maarja-Magdaleena, tuntud siis St. Marien — Püha Maarja — nime all, territoriaalselt Tartu piiskopkonna maa-alade hulka, ei olnud aga iseseisev kihelkond, vaid allus Palamusele (vt. Palamuse). 16. ja 17. aastasaja vahetuse paigu peetavate sõdade ajal hävib Maarja-Magdaleena kirik niivõrt, et 1627. a. temast ainult veel neli seina järel on; Palamuse kirikuõpetaja käib tol ajal seal kord aastas jutlustamas. Samast ajast on teateid ka Vara abikirikust, mis oma eaga nähtavasti ordu aega ulatub ja mis samuti viletsas seisukorras. 17. aastasaja keskel ühendati Vara Äksiga. Kuid aastasaja lõpul sai Vara omale iseseisva kirikuõpetaja ja liideti 1707. a. uuesti Maarja-Magdaleenaga. Viimane lahutatakse Palamusest 1641. a., kuigi sama aastasaja teisel poolel Maarja-Magdaleenas kirikuõpetaja puudumise tõttu Palamuse kirikuõpetaja jällegi mõni aeg selle kohuseid täidab. Põhjasõja ajal kannatab kihelkond raskesti: kirikumõisa hävitatakse täiesti, ka kirik ei jää päris puutumata, nii et veel 1727. a. selle aknad laudadega kinni tuli lüüa. Nähtavasti Põhjasõja paigu on Välgis külla venelasi asunud, kes — rahvajutu järele — Alajõe mööda sinna tulnud. Veel praegu elab Välgis külas umbes 400 apostl.-õigeusulist, kes kõik kaht venekõlalist perekonna-nime kannavad.

1711.—1727. a. pole kihelkonnal kirikuõpetajat; jumalateenistusi käib tol ajal pidamas alguses Kodavere ja 4 viimase aasta jooksul Laiuse kirikuõpetaja. 1727. a. asub ametisse uus kirikuõpetaja, kes kirikumõisa valmishitamiseni, mis samal aastal alustatud, Kaiavere mõisas asus. Kirikuõpetajale sünnitab alguses raskusi tööjõu puudus, sest kirikumõisa päralt ei ole talupoegi ja maad on väga halvas seisukorras. 1727. a. paneb Vara mõisa omanik oma valda 12 talusse lätlased elama. Varalt viiakse osa talupoegi Äksi ja Tartu, nii et 1783. a. kirikuõpetaja teate järele sealseist endisist 75 talust ainult 18 järele jäänud. 1752. a. on Maarja-Magdaleenas ilma Varata 2000—2500 elanikku ja 160 talu, Varal 400—500 elanikku ja 40 talu.

Apostl. õigeusu tulekul läheb 1845. a. 288 koguduse liiget sesse usku üle. 1877. a. oli Ruskavere ümbrusest suurem väljarändamine Suhumi (Kaukasusse). Hiljemini on veel Siberisse välja rännatud.

1897. a. rahvalugemise ajal elas Tartus 683 Maarja-Magdaleenast pärit olevat elanikku. Selleaegsest kihelkonna elanikkude üldarvust